

encara queda molt per fer en relació amb una major utilització de la llengua catalana, només el 39,9 defensa que, a Catalunya, l'únic idioma oficial ha de ser el català.

Les dades obtingudes per aquests dos tècnics de la Direcció General de Política Lingüística confirmen que no s'acaba de tenir clar quin ha de ser el paper de la llengua catalana en la nostra societat. Potser el problema és que ningú no ha definit clarament què vol dir normalització lingüística, un terme que no s'utilitza en cap més llengua i que va substituir el mot recatalanització, que durant la transició —i encara ara— no era políticament correcte. Així, si bé la majoria de la població pensa que cal avançar encara més pel que fa a l'ús del català, hi ha una part prou important que creu que s'ha anat massa enllà i que fins i tot hom margina els castellanoparlants. I, contràriament a allò que es diu, no sols aquest darrer grup coincideix amb la dreta espanyolista, sinó que hi ha sectors d'esquerra, alguns integrats en el PSC-PSOE i fins i tot a IC, que també pensen així (Josep M. Sala, Jesús Royo, Rosa M. Sardà, Xavier Sardà, Eugenio

Trias...). Tot plegat, forçosament ha de fer-nos reflexionar, ja que ens hi juguem el nostre futur com a comunitat lingüística.

Per tal d'il·lustrar aquestes afirmacions, en aquest número us oferim tres articles en els quals es comenten diversos aspectes de la situació de la llengua catalana al Principat de Catalunya. En el primer, el professor Jordi Sedó fa una reflexió a propòsit dels hàbits lingüístics dels catalanoparlants, uns hàbits que malauradament no afavoreixen l'ús del català, especialment en el cas de la nova immigració nocomunitària que arriba a Catalunya. En el segon dels articles, l'historiador i antropòleg Gustau Navarro i Barba comenta «l'amnèsia» de molts intel·lectuals i de molts polítics catalans que semblen oblidar la continuada i reiterada imposició de la llengua espanyola a la comunitat lingüística catalana. I, finalment, el professor de filologia catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona Albert Branchadell exposa l'oblit a què el Principat de Catalunya ha condemnat els catalanoparlants de les altres regions dels Països Catalans.

La segona immigració

per Jordi Sedó i Solé

Durant el *boom* immigratori que va patir Catalunya fins ben entrada la dècada dels setanta, certs indrets del país en van notar els efectes més que d'altres; d'aquí el desmesurat creixement d'algunes de les nostres ciutats, que han vist seriosament modificats els seus hàbits culturals, dels quals potser el més emblemàtic és el comportament lingüístic. Existeixen raons de tipus polític i sociològic que expliquen aquest fenomen: en primer lloc, el règim totalitari sota el qual es va produir el procés no facilitava en absolut la integració; ans al contrari, hi interferia amb intencions clarament dissuasives. A més, l'aculturització a què fórem sotmesos els autòctons, a còpia de proscriure l'ús públic i l'ensenyament de la

nostra llengua, fou també un element decisiu perquè aquesta anés perdent prestigi i, consegüentment, àmbits d'ús.

D'altra banda, les ciutats-dormitori que es crearen, on gairebé el 100% dels habitants eren immigrants, actuaven a tall de guetos i propiciaven un apartament que no afavoria gens l'intercanvi cultural i, si aquest es produïa, l'autòcton no dubtava a adaptar-se a la llengua forània a la més lleu insinuació o, fins i tot, de manera espontània i diguem-ne voluntària. Cal entendre, a més, que la immensa majoria dels foranis van venir a raure aquí per raons de subsistència i, vist el panorama, és comprensible que la integració lingüística no fos una qüestió prioritària per a ells.

En qualsevol cas, és clar que, malgrat totes aquestes evidències, ara tenim el que tenim: un país on el mestissatge —ara en diuen interculturalitat— impera pertot arreu d'una manera fluida i normal i uns immigrants que s'han guanyat un lloc de ple dret en la nostra societat a base de treballar de valent sense que ningú els regalés res; i no seria un bon ciutadà qui no assumís com a pròpia aquesta part de la població. Una altra cosa és acceptar els nefastos hàbits lingüístics que entre tots —i ho subratllo: entre tots— hem generat.

El *boom* immigratori sembla haver cedit en el conjunt del país, però, curiosament, hi ha comarques —bàsicament, les més pròximes a Barcelona i, per tant, les més castellanitzades— com el Vallès Oriental, el Vallès Occidental, el Barcelonès, el Baix Llobregat, el Maresme... que continuen rebent un cert flux immigratori, bona part del qual procedeix de fora de l'Estat; i això ens ha de fer plantejar molt seriosament que hem d'abandonar definitivament certs vicis, perquè aquesta aflluència d'immigrants no espanyols —tot i ser encara incipient— comença a ser ben perceptible tot passejant pels carrers de les nostres ciutats grans i mitjanes, i això vol dir que el seu pes específic en el si de la societat catalana no és gens menyspreable i és probable que vagi augmentant en els pròxims anys. Ara bé, les circumstàncies, avui, són radicalment diferents de les que concorregueren durant els anys seixanta: aquesta segona immigració, que ve de més enllà de la frontera política, arriba sense el prejudici anticatalà que el règim totalitari anterior havia inculcat a la primera; el sistema educatiu, amb l'ajut d'alguns mitjans de comunicació, ha aconseguit d'integrar lingüísticament d'una manera indiscutible la immensa majoria de la població jove i, a més, l'actual situació sociopolítica permet d'afirmar que, actualment, la llengua de prestigi a Catalunya és la catalana.

Els mals hàbits adquirits, però, ens traïxen un cop més. El gruix de la població catalanoparlant persisteix en les seves actituds, i si continuem així tornarem a perdre. Efectivament, sense cap necessitat, la majoria dels catalans fa servir el castellà quan s'ha d'adreçar a algú que li sembla que té la pell més bruna del que és habitual. I ara es fa per inèrcia, sense cap interferència repressora...! Aquesta imperdonable desconsideració envers el forani, que potser intenta de bona fe integrar-se i es troba amb la barrera de l'oposició que representa aquesta actitud, és, entre altres, una de les mancances que ens han de dur al-

Jordi Sedó és autor de diversos llibres de sociolingüística com La anormalitat lingüística dels catalans (Sant Cugat del Vallès: Editorial Rourich, 1993)

gun dia a l'atzucac final; perquè més d'un magrebí, senegalès o dominicà ens agrairia sincerament que no el marginéssim de bell antuvi i li facilitéssim l'entrada a la comunitat catalanoparlant, bo i permetent-li de familiaritzar-se amb la nostra llengua. Que no heu sentit mai com parlen el català la majoria d'aquests marrecs estrangers escolaritzats a casa nostra i que encara no alcen un pam de terra? Prou voldríem per a molts docents en actiu la seva competència lingüística! Però no. Aquí, tossuts, hi ha qui s'entesta a continuar considerant la nostra llengua com una cosa d'estar per casa, quelcom que només serveix als d'aquí per a anar a comprar i per a fer-la petar amb el veí de tota la vida; i manté aquesta lamentable actitud, pròpia d'una comunitat que es considera inferior, que és el missatge que es transmet als components d'aquesta segona immigració, una segona immigració nova que arriba verge i disposada a assumir allò que trobi i, per tant, a aprendre la llengua del país que ha escollit per a sortir de la misèria. Ara només cal que nosaltres, els d'aquí, els demostrem amb els fets quina és.

Quina és...? ■